

АНАЛИЗ

на положителните и отрицателните външни ефекти от изпълнението на горскостопанските дейности върху дървесните и недървесни продукти и екосистемни услуги

I. Увод

При извършване на горскостопанските мероприятия съществува предпоставка за създаване на различни типове негативни ефекти. Тези ефекти могат да бъдат обобщени в две групи:

Територията на стопанството е **10 744,5 ha**. Горските екосистеми в района са много ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

През 2025 година на територията на ТП „ДГС-Борино” бяха извършени следните горскостопански дейности:

Възобновяване:

1. Попълване на култури

- ✓ Залесяване с подобрения меч на Колесов в следните отделения/подотдели: 4-а; 6-и; 18-о и 136-и1 – общо 6 дка.

2. Отглеждане на култури

- ✓ Първо отглеждане на култури - ръчно плевене и разрохкване на почвата в площадки, общо 17 дка:
  - четиригодишни култури - в отделения/подотдели: 4-а, 6-и – 4 дка.
  - петгодишни култури – в отделения/подотдели: 18-н,о,т; 8-ш, 10; 52-ю, 136 и1 – 13 дка.
- ✓ Второ отглеждане на култури - отглеждане чрез изрязване на плевели със сърп, когато не се плевят и разрохва, общо 17 дка:
  - тригодишни култури - в отделения/подотдели: 4-а, 6-и – 4 дка.
  - четиригодишни култури – в отделения/подотдели: 18-н,о,т; 8-ш, 10; 52-ю, 136 и1 – 13 дка.
  -

3. Работа в генеративна градина - През 2025г. няма извършени мероприятия в генеративната градина.

Стопанисване:

1. Добив на дървесина – 24813 m³ лежаща маса.
2. Маркиране – 25928 m³ стояща маса.

Недървесни горски продукти

През 2025г. ползването на недървесни горски продукти е както следва:

- Издадени 2/два/ броя позволятелни за добити 41 броя коледни елхи;
- Издадени позволятелни за добив на гъби – 1 брой;
- Издадени позволятелни за добив на 410 броя лескови пръчки – 5 броя.

Лесозащита и противопожарни мероприятия:

За периода от 01.01.2025 год. – 31.12.2025 год. в базираната информационна система <https://system.iag.bg>, модул ”Лесопатологично обследване” са регистрирани общо 209 броя сигнални листове за държавни горски територии от биотични и абиотични фактори.

Стопанството има утвърден и приет противопожарен план, като за 2025 год. няма регистрирани пожари.

Извършени противопожарни дейности през 2025г.:

✓ Поддържане на минерализовани ивици в отдели/подотдели: 31–р, 36–д, 36–г, 36–в, 70–д, е, ж, з, и, 147–к1, 252–к, 252–н и 252–о – 1930 л.м..

ТП „ДГС-Борино” е изразило готовност да вземе участие в различни мероприятия като почистване на туристически маршрути, организиране на мероприятия за запознаване на обществото с горската професия.

Всички горскостопански мероприятия, които са залегнали в различните процедури и горскостопанския план са проектирани съгласно националното законодателство и изискванията на националния стандарт по горска сертификация с цел предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите отрицателни въздействия.

II. Анализ на негативните въздействия

Негативен екологичен външен ефект - Такива са различни замърсявания на околната среда; унищожаване или влошаване на организми, групи и популации видове; влошаване и/или унищожаване на екосистеми; различни негативни въздействия на водните ресурси; свлачища; увреждане на горски пътища; уплътняване и ерозия на почвата; залесяване с неподходящи видове; намаляване устойчивостта на гората и други.

Негативен социален външен ефект - Социалният ефект обхваща незадоволяване нуждите на местното население с дървесина; ограничаване ползването на НДГП; ограничаване достъпа до горските територии; нарушаване правата на собственост и ползване; негативно въздействие върху пътната, комуникационната, инфраструктурната, водопреносната и електропреносната мрежа; негативно въздействие върху обекти важни за местните общности (туризъм, рекреация, образование и културни средища, места с историческа значимост и др.); негативни въздействия върху ловно стопански дейности на местните общности и Други.

През 2025г. ТП „ДГС-Борино“ е свело до минимум негативните екологични външни ефекти, чрез добре разработени системи за управление. При изпълнението на всички горскостопански дейности ТП „ДГС-Борино” не е допуснало:

- незадоволяване на нуждите от дървесина;
- ограничаване на ползването НДГП;

- ограничаване или неосигуряване на достъп до горски територии;
- нарушаване на правата на собственост и ползване;
- нанасяне на имуществени вреди;
- негативно въздействие върху пътната и комуникационна инфраструктура, водопреносната и електропреносната мрежа;
- негативно въздействие върху водоизточници - за предотвратяване на негативните въздействия върху водните ресурси са предвидени за изграждане на мостове и полагане на бетонови тръби на самите водни течения, както и буферни зони около водните течения там, където не се извършват дейности;
- негативно въздействие върху обекти важни за местните общности (туризъм, рекреация, образование, религиозни и културни средища, места с историческа значимост и др.);
- негативни въздействия върху ловностопански дейности на местните общности;
- замърсявания, унищожаване на организми и цели екосистеми.

III. Анализ на положителните въздействия

Положителните външни ефекти, произтичащи от устойчивото управление на горските екосистеми, представляват значим обществен ресурс, който надхвърля рамките на чисто стопанската дейност. Те обхващат както екологични, така и социални измерения, като допринасят за качеството на живот, устойчивото развитие и дългосрочното опазване на природния капитал. С екипната си работа и извършените охранителна и социални дейности служителите на ТП „ДГС-Борино” са допринесли за следните:

1. Позитивни екологични външни ефекти

Горите изпълняват ключови екосистемни функции, които имат пряко и непряко значение за обществото. Когато се стопанисват по щадящ и научно обоснован начин, те генерират редица ползи, които не се заплащат на пазара, но имат висока стойност.

1.1. Осигуряване на питейна вода и регулиране на водния режим

Добре поддържаните гори във вододайните зони действат като естествен филтър, който пречиства водата, намалява ерозията и стабилизира водния баланс. Това води до по-ниски разходи за пречистване и гарантира устойчиво водоснабдяване за населението и индустрията.

1.2. Подобряване на качеството на въздуха и микроклимата

Горите абсорбират въглероден диоксид, отделят кислород и задържат прахови частици. Те създават локален микроклимат с по-ниски температури, по-висока влажност и лечебни качества, което е особено важно за населени места в близост до горски масиви.

1.3. Поддържане на биологично и генетично разнообразие

Щадящите практики на управление създават условия за съществуване на богато биоразнообразие. Горите служат като убежище за редки, ендемични и защитени видове, а генетичното разнообразие е основа за устойчивостта на екосистемите към климатични промени и болести.

1.4. Възстановяване на местообитания и екосистеми

Дейности като залесяване, възстановяване на увредени територии и реинтродукция на видове подпомагат регенерацията на природните системи. Това е особено важно след природни бедствия, пожари или антропогенни нарушения.

1.5. Укрепване на екосистемната устойчивост

Възстановяването на горското покритие и поддържането на екосистемните процеси увеличават устойчивостта на ландшафта към ерозия, свлачища, наводнения и климатични екстреми. Така горите изпълняват ролята на естествена защита за населението и инфраструктурата.

2. Позитивни социални външни ефекти

Освен екологичните ползи, горите имат значимо социално въздействие, което допринася за благосъстоянието на местните общности, развитието на регионите и социалната кохезия.

2.1. Охрана и сигурност на горските ресурси

Организираната охрана предотвратява незаконни дейности, опазва природните богатства и гарантира устойчивото им използване. Това създава чувство за сигурност и доверие в институциите.

2.2. Задоволяване на потребностите от дървесина и недървесни горски продукти

Горите осигуряват ресурси за отопление, строителство, занаятчийство, както и НДГП– билки, гъби, плодове, мед. Това подпомага местната икономика и традиционните поминъци.

2.3. Подобряване на достъпа до горите

Изграждането и поддържането на горски пътища улеснява рекреацията, туризма и събирането на ресурси. Достъпността стимулира активния начин на живот и укрепва връзката между хората и природата.

2.4. Естетическа и рекреационна стойност

Поддръжката на кътове за отдих, чешми, туристически маршрути и панорамни площадки повишават качеството на живот и привлекателността на региона. Горите се превръщат в пространство за почивка, спорт и културни дейности.

2.5. Образователни и обществени инициативи

Съвместните дейности с училища, кметства и организации подпомагат екологичното образование и гражданската активност. Обученията и информационните кампании повишават осведомеността за устойчивото управление на природните ресурси.

2.6. Икономическа подкрепа и заетост

Горският сектор създава работни места, особено в планинските и слабо развити райони. Даренията на дървен материал или средства, както и помощта при бедствия, укрепват социалната солидарност и подпомагат местните общности. През 2025г. ТП „ДГС-Борино“ предостави безвъзмездно **10 м³** едра и **5 м³** средна строителна дървесина на семейство, чиято къща пострада от пожар.

Положителните екологични и социални външни ефекти от устойчивото управление на горите представляват фундаментален обществен ресурс. Те допринасят за опазването на природата, подобряват качеството на живот и стимулират регионалното развитие. В този смисъл горите не са просто икономически актив, а стратегически фактор за устойчивото бъдеще на обществото.

Анализът от извършените наблюдения до момента показва, че горите на територията на стопанството са в добро здравословно състояние, дължащо се на добрите практики на правилно поддържане и стопанисване на горите в тях. Резултатите от лесопаталогичните

Анализ на положителните и отрицателните външни ефекти 2025 г.

обследвания и сигнални листове се изпращат в Лесозащитна станция гр. Пловдив. Стопанството прилага мероприятия за предотвратяване и свеждане на почвената ерозия в следствие на ГСМ до минимум. В насажденията с изведени сечи има налична в достатъчно количество мътва (стояща и лежаща) дървесина. Относно въздействието на мероприятията върху биоразнообразието, в листовете за предварителна идентификация на ключови елементи и технологичните планове, са дадени препоръки, които се спазват. Проведените лесокултурни мероприятия се отразяват положително върху развитието на културите и младите насаждения.

Вследствие на изведените възобновителни сечи върху подрастта са установени минимални повреди, а върху оставащия след сечта дървостой повредите са под допустимите 2%. Мониторинга обхваща и естественото възобновяване на горите на територията на ТП „ДГС-Борино”. През последното десетилетие се наблюдава много добро естествено възобновяване. Това оптимално възобновяване отговаря на екологичните фактори на местообитания и типа гора в района и предполага по висока продуктивност на гората. С оглед положителните резултати от анализа, ТП „ДГС-Борино” приключва 2025 година с положителен финансов резултат и много висока оценка на ефективност и продуктивност на стопанството.

Изготвил: : _____ п* _____

инж. Октай Алиев– Заместник Директор

*Налице е положен подпис, който е заличен,

съгласно Регламент (ЕС)2016/679